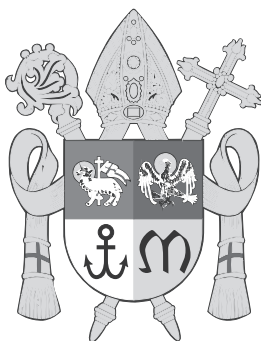

Jubileusz Diecezji Toruńskiej

Spojrzenie w przeszłość
i w przyszłość

Pod redakcją
dk. Waldemara Rozynkowskiego
ks. Pawła Borowskiego

Toruń 2017

Recenzent
dr Michał Białkowski

Projekt okładki
Beata Króliczak-Zajko

Redakcja techniczna i korekta
Anna Filipaska

Skład i łamanie
Mariusz Syguła

Zdjęcia
Archiwum „Głosu z Torunia”, Caritas Diecezji Toruńskiej, Katarzyna Cegielska,
ks. Bogusław Dygdała, Czesław Jarmusz, Jerzy Kalinowski, Władysław Kościuch,
Wiesław Ochotny, Waldemar Rozynkowski, Joanna Kruczyńska, Aleksandra Wojdyło,
Piotr Kriesel, Wojciech Wichnowski, Gerard Szukay, Anna Głos, SAI, Katolicki Toruń,
Daria Neumann, ks. Paweł Borowski, Archiwum TWD, Michał Sawicki,
Archiwum Muzeum Diecezjalnego

© Toruńskie Wydawnictwo Diecezjalne; autorzy poszczególnych tekstów

ISBN 978-83-60053-73-7

TORUŃSKIE WYDAWNICTWO DIECEZJALNE
ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń
tel./fax 56 622 35 30
e-mail:twd@diecezja.torun.pl

Druk:
Machina Druku

Spis treści

Słowo Biskupa Toruńskiego Andrzeja Suskiego	5
dk. Waldemar Rozynkowski Święty Jan Paweł II a diecezja toruńska	7
ks. Paweł Borowski, dk. Waldemar Rozynkowski 25 lat diecezji toruńskiej. Kalendarium	21
Wiesław Sieradzan Diecezja toruńska kontynuatorką wielkiego dziedzictwa historycznego i duchowego diecezji chełmińskiej	29
ks. Jerzy Karol Kalinowski Biskupi w diecezji toruńskiej	45
ks. Jerzy Karol Kalinowski Podziały terytorialne diecezji toruńskiej	51
ks. Jerzy Karol Kalinowski Kapituły i kanonicy diecezji toruńskiej	95
dk. Waldemar Rozynkowski Zakony i zgromadzenia zakonne	109
dk. Waldemar Rozynkowski Diakonat stały w diecezji toruńskiej – o początkach diakonatu stałego w Polsce	117
dk. Waldemar Rozynkowski Błogosławieni: m. Maria Karłowska i ks. Stefan Wincenty Frelichowski	129
dk. Waldemar Rozynkowski W drodze na ołtarze: Sługa Boża ksieni Magdalena Mortęska, Sługa Boży biskup Adolf Piotr Szelązek	141
ks. Daniel Adamowicz (red.) Caritas diecezji toruńskiej	153
ks. Dariusz Zagórski Wyższe Seminarium Duchowne diecezji toruńskiej	177
ks. Dariusz Kotecki Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu	185

dk. Waldemar Rozynkowski	
Obecność ruchów i stowarzyszeń katolickich	203
dk. Waldemar Rozynkowski	
Stałe posługi lektora i akolity	241
Joanna Kruczyńska	
I Synod Diecezji Toruńskiej	249
ks. Łukasz Skarżyński	
Piesza Pielgrzymka Diecezji Toruńskiej na Jasną Górę	255
Katarzyna Kluczajd	
Odpowiedzialność za kościół.	
Katedra w rocznicę diecezji toruńskiej	259
Mateusz Zmudziński	
Archiwum Akt Dawnych Diecezji Toruńskiej	265
ks. Bogusław Dygdała	
Centrum Dialogu im. Jana Pawła II	269
Joanna Ciechanowska	
Muzeum Diecezjalne w Toruniu	275
dk. Waldemar Rozynkowski	
Peregrynacja obrazu Jezusa Miłosiernego	279
Joanna Kruczyńska	
„Maryjo, prowadź nas drogą wiary”.	
Peregrynacja obrazu Matki Bożej Częstochowskiej	289
Daria Neumann	
Światowe Dni Młodzieży w diecezji toruńskiej	305
Joanna Kruczyńska	
„Głos z Torunia”	309

Słowo Biskupa Toruńskiego

W święto Zwiastowania Pańskiego, 25 marca 2017 r., przypada 25. rocznica ustanowienia diecezji toruńskiej na mocy bulli Ojca Świętego Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus”. Jest to szczególna okazja, by pochylić się nad minionym ćwierćwieczem życia diecezjalnego, podziękować Bogu za dar Kościoła lokalnego i patrzeć ufnie w jego przyszłość ze świadomością zadań, jakie są do wykonania w nadchodzących czasach.

Na progu trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa, w liście apostolskim „Tertio millennio adveniente” św. Jan Paweł II napisał: „W chrześcijaństwie czas ma podstawowe znaczenie. W czasie zostaje stworzony świat, w czasie dokonuje się historia zbawienia, która osiąga swój szczyt w »pełni czasów« Wcielenia i swój kres w chwalebnym powrocie Syna Bożego na końcu czasów. Czas staje się w Jezusie Chrystusie, Słowie Wcielonym, wymiarem Boga, który jest wieczny sam w sobie. Z przyjściem Chrystusa rozpoczynają się »ostateczne dni« (por. Hbr 1,2), »ostatnia godzina« (1J 2,18), zaczyna się czas Kościoła, który trwać będzie do Paruzji” (NMI n.10). Dlatego Kościół respektuje różne miary czasu, zwłaszcza jubileuszu.

Diecezja – uczy Sobór Watykański II – to „część Ludu Bożego, powierzona pieczy pasterskiej biskupa i współpracujących z nim kapłanów, tak by trwając przy swym pasterzu i zgromadzona przez niego w Duchu Świętym przez Ewangelię i Eucharystię, tworzyła Kościół Partykularny, w którym prawdziwie obecny jest i działa jeden, święty, katolicki i apostolski Kościół Chrystusowy” (DB 11). Ze względu na dobro dusz sobór także zalecił odpowiednie rozgraniczenie diecezji (zob. DB 39).

Mając na uwadze to dobro duchowe katolików w Polsce, papież Jan Paweł II dokonał reorganizacji struktur kościelnych w swojej ojczyźnie i ustanowił nowe diecezje i metropolie. Jedną z nowych diecezji stała się diecezja toruńska, włączona do nowo powstałej metropolii gdańskiej. W okolicznościowym liście do Kościoła w Polsce (25 marca 1992 r.), Ojciec Święty następująco uzasadnił swą historyczną decyzję: „Organizacja ta ma na celu pełniejsze dostosowanie misji Kościoła – czyli wszechstronnie pojętej ewangelizacji – do warunków i wymagań, jakie stawiają czasy, w których żyjemy, i w których wypadnie żyć następnym pokoleniom na naszej ojczystej ziemi (n. 2). Przywołując zaś nauczanie Soboru Watykańskiego II o Kościele jako znaku i narzędziu zjednoczenia z Bogiem i jedności

całego rodzaju ludzkiego (zob. LG, 1), Ojciec Święty wyraził życzenie, aby wszyscy ludzie, złączeni dziś ściślejszymi więzami społecznymi, technicznymi i kulturalnymi, osiągnęli pełną jedność również w Chrystusie. Właśnie tej sprawie nade wszystko służy Kościół, który obecny jest i działa w diecezji, czyli w Kościele lokalnym (List do Kościoła w Polsce, n. 3).

Z okazji 25. rocznicy ustanowienia diecezji toruńskiej powstało opracowanie podsumowujące różne wymiary jej życia, zwłaszcza w aspekcie organizacyjnym i duszpasterskim.

Jest to punkt wyjścia do wspólnej refleksji diecezjalnej, zapoczątkowanej na I Synodzie Diecezji Toruńskiej i ukierunkowanej ku przyszłości. Autorom opracowań i redaktorom publikacji dziękuję za trud jej przygotowania.

+Andrzej Suski
Biskup Toruński

dk. Waldemar Rozynkowski

Diakonat stały w diecezji toruńskiej – o początkach diakonatu stałego w Polsce

Z historii diakonatu stałego

Diakonat stały jest rzeczywistością obecną w Kościele od początku jego istnienia¹. W pierwszych gminach chrześcijańskich powołanie i posługa diakonów traktowane były jako dar, który służył Kościołowi, dla jego wzrostu i rozwoju (Ef 4,16). Diakon należał do struktury hierarchicznej Kościoła (Flp 1,1) oraz uczestniczył w realizacji misji apostołskiej (Dz 6,2-3). W 1 Liście do Tymoteusza św. Paweł, podając wskazówki odnośnie posługi diakona we wspólnocie Kościoła lokalnego, napisze następujące słowa: *Diakonami tak samo winni być ludzie godni, w mowie nieobłudni, nie nadużywający wina, niechciwi brudnego zysku, [lecz] utrzymujący tajemnicę wiary w czystym sumieniu. I oni niech będą najpierw poddawani próbie, i dopiero wtedy niech spełniają posługę, jeśli są bez zarzutu. [...] Diakoni niech będą mężami jednej żony, rządzący dobrze dziećmi i własnymi domami. Ci bowiem, skoro dobrze spełnili czynności diakońskie, zdobywają sobie zaszczytny stopień i ufność w wierze, która jest w Chrystusie Jezusie* (1 Tym 3,8-11).

O posłudze diakona w Kościele piszą Ojcowie Apostołscy, czyli pisarze chrześcijańscy z I i II w. Największy rozkwit diakonatu w Kościele przypada na okres od końca II do końca V w., dlatego też w tym czasie spotykamy częste odniesienia do jego obecności oraz konkretnej posługi u wszystkich najważniejszych pisarzy chrześcijańskich. O tożsamości diakonów pisali także: Klemens Aleksandryjski, Orygenes, Cyprian, Efreem Syryjski, Hieronim czy Jan Chryzostom. W *Tradycji Apostolskiej* Hipolita (połowa III w.) możemy wyczytać, że podstawowym obowiązkiem diakona była służba biskupowi, która wyrażała się w realizowaniu jego decyzji i poleceń².

¹ Zagadnienie diakonatu posiada bogatą literaturę. Zobacz szczególnie prace Marka Marczewskiego: M. Marczewski, *Bio-bibliografia*, Lublin 2013, ss. 175, szczególnie zestawioną w niej bibliografię oraz szereg prac R. Selejda, np.: *Zarys historyczny diakonatu stałego*, Częstochowa 1998, ss. 40; tenże, *Diakonat stały w świetle Biblii i historii Kościoła*, Częstochowa 2002; tenże, *Diakonat stały w świetle dokumentów Soboru Watykańskiego II, posoborowego Urzędu Nauczycielskiego Kościoła i narodowych „Rationes institutionis diaconorum permanentium”*, Warszawa 2010, s. 29 i n.; *Diakonat stały. Dokumenty Soboru Watykańskiego II i Stolicy Apostolskiej. Bibliografia*, pod red. R. Selejda, Częstochowa 2004, ss. 353.

² R. Selejda, *Diakonat stały w świetle Biblii i historii*, s. 58–62.

W *Didascalia Apostolorum*, w dziele którego pełna nazwa brzmi: *Katolicka nauka dwunastu Apostołów i świętych uczniów Zbawiciela naszego* (z około 230 r.), czytamy, że diakon powinien być w ścisłej jedności z biskupem. Relacja ta ma być znakiem jedności Boga Ojca z Synem w jedności trynitarniej. Odwołajmy się bezpośrednio do słów zamieszczonych w tym tekście: *Powinniście tworzyć jedno ciało, jak Ojciec i Syn, będąc uczynieni na podobieństwo osób boskich. Diakon winien przedstawiać każdą sprawę biskupowi, jak Chrystus Ojcu; diakon winien wypełniać swoje zadanie, zostawiając osąd biskupowi; diakon jest uchem biskupa, jego ustami, jego sercem, jego duszą, ma z nim jedną wolę: dzięki takiej jedności Kościół będzie cieszył się pokojem*³.

W Kościele pierwszych wieków diakonami stałymi byli między innymi: św. Szczepan, św. Filip, św. Wawrzyniec, św. Wincenty z Saragossy, św. Cyriak, św. Cyryl z Libanu, św. Oktawian z Kartaginy, św. Achilles z Lyonu, św. Ireneusz z Libii, św. Jerzy z Kordoby czy św. Efreem Syryjski. Nie zapominajmy także, że diakonem był św. Franciszek z Asyżu. W sumie wyniesionych przez wieki na ołtarze oraz sławnych diakonów są setki⁴.

Diakonat jako powołanie i stała posługa w Kościele zaczyna tracić na znaczeniu od IV w. Dodajmy jednak, że dotyczyło to przede wszystkim Kościoła zachodniego. Od diakonów zaczęto wymagać zachowania celibatu, a udzielane im święcenia postrzegano przede wszystkim jako stopień przejściowy i konieczny do przyjęcia święceń prezbiteratu. Ciekawe, że do diakonatu stałego powrócono podczas obrad Soboru Trydenckiego (1545–1563). W kanonie 17 poczyniono nawet pewne ustalenia co do jego odrodzenia, jednak w praktyce pastoralnej brakowało świadomości potrzeby posługi diakona stałego. Poza tym powszechnie dominowało przekonanie o wystarczającej liczbie prezbiterów, a więc diakonat był widziany jedynie jako etap i stopień przejściowy do święceń kapłańskich. Ponieważ w okresie potrydenckim położono duży nacisk na tworzenie seminarium, w związku z tym diakonat został niejako zamknięty w środowisku seminaryjnym⁵.

Przywrócenie diakonatu stałego w Kościele

Odnowienie diakonatu stałego w Kościele związane jest z Soborem Watykańskim II⁶. W trakcie przygotowań do soboru skierowano prośbę do biskupów oraz różnych ośrodków teologicznych na całym świecie o wskazanie zagadnień, którymi powinien zająć się sobór. Komisja przygotowawcza otrzymała 2150 odpowiedzi, pośród których aż około 600 wniosków dotyczyło kwestii przywrócenia diakonatu stałego w Kościele.

W dokumentach soborowych pojawiają się liczne odniesienia do diakonatu, w których podkreślono wieloaspektowość posługi diakańskiej. Przytoczmy szczególnie ważne słowa, które spotykamy w Konstytucji dogmatycznej o Kościele „*Lumen gentium*”: *Na niższym*

³ Cytat za.: R. Selejda, *Diakonat stały w świetle Biblii i historii*, s. 63.

⁴ Zob.: R. Kurek, *Leksykon świętych i sławnych diakonów*, Kraków 2013.

⁵ R. Selejda, *Diakonat stały w świetle Biblii i historii*, s. 91–97.

⁶ M. Marczewski, *Diakon*, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski, Lublin 2006, s. 168–169; R. Selejda, *Diakonat stały w świetle Biblii i historii*, s. 99–111; tenże, *Diakonat stały w świetle dokumentów Soboru Watykańskiego II*, s. 71–75.

szczeblu hierarchii stoją diakoni, na których nakłada się ręce „nie dla kapłaństwa, lecz dla posługi”. Umocnieni bowiem łaską sakramentalną, w posłudze liturgii, słowa i miłości służą Ludowi Bożemu w łączności z biskupem i jego kapłanami. Zadaniem diakona, stosownie do tego, co mu wyznaczy kompetentna władza, jest uroczyste udzielanie chrztu, przechowywanie i rozdzielanie Eucharystii, asystowanie i błogosławienie w imieniu Kościoła związkom małżeńskim, udzielanie wiatyku umierającym, czytanie wiernym Pisma świętego, nauczanie i napominanie ludu, przewodniczenie nabożeństwu i modlitwie wiernych, sprawowanie sakramentaliów, przewodniczenie obrzędowi żałobnemu i pogrzebowemu. Poświęcając się powinnościom miłości i posługi, diakoni winni mieć w pamięci upomnienie św. Polikarpa: „Miłosierni, gorliwi, postępujący drogą prawdy tego Pana, który stał się służą wszystkich”. (KK 29).

To nowe spojrzenie na obecność, a szczególnie posługę, diakona stało się ważnym źródłem inspiracji odnowienia diakonatu stałego w Kościele. O diakonacie stałym dyskutowano szczególnie podczas III sesji soborowej. W głosowaniu za przywróceniem diakonatu stałego w Kościele opowiedziało się aż 1588 ojców soborowych, na obecnych w sumie 2120⁷. Odwołajmy się jeszcze raz do przytoczonej wyżej Konstytucji dogmatycznej o Kościele „Lumen gentium”. W cytowanym 29 punkcie, w kolejnych zdaniach, czytamy już bezpośrednio o diakonacie stałym: *A ponieważ te obowiązki, nader konieczne dla życia Kościoła, z trudem tylko mogą być spełniane w wielu okolicach przy panującej dziś dyscyplinie Kościoła łacińskiego, można będzie w przyszłości przywrócić diakonat jako właściwy i trwałe, stopień hierarchiczny. Do kompetentnych zaś rozmaitego rodzaju terytorialnych Konferencji Biskupów, za aprobatą samego papieża, należy rozstrzygnięcie, czy i gdzie jest rzeczą dogodną ustanowić tego rodzaju diakonów dla sprawowania opieki duszpasterskiej. Za zgodą Biskupa Rzymskiego będzie można udzielać diakonatu takiego mężom dojrzałym, również żyjącym w stanie małżeńskim, a także zdatnym do tego młodzieńcom, dla których jednak obowiązek celibatu winien pozostać w mocy* (KK 29).

Fundamentalne słowa dotyczące diakonatu stałego zamieszczone w Konstytucji „Lumen gentium” znalazły kolejno swoje odbicie w innych dokumentach soborowych. Dla przykładu, w Dekrecie o Kościołach wschodnich katolickich „Orientalium Ecclesiarum” czytamy, że: *gorąco życzy sobie ten święty Sobór wznowienia instytucji trwałego diakonatu tam, gdzie wyszła ze zwyczaju* (DKW 17).

Kilkanaście miesięcy po zakończeniu Soboru Watykańskiego II, dokładnie 18 VI 1967 r., papież Paweł VI ogłosił List apostolski „Sacrum diaconatus ordinem”, w którym zawarł ogólne normy przywrócenia w Kościele diakonatu stałego. Ten sam papież 15 VIII 1972 r. wydał List apostolski „Ad pascendum”, w którym wskazał na warunki przyjęcia oraz święceń kandydatów do diakonatu stałego oraz przejściowego⁸.

28 kwietnia 1968 r. w katedrze w Kolonii pierwszych pięciu żonatych mężczyzn otrzymało święcenia diakonatu⁹. Liczba diakonów stałych w Kościele katolickim zaczęła

⁷ M. Marczewski, *Diakonat, I. W Kościele katolickim*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 3, Lublin 1995, kol. 1245.

⁸ *Diakonat stały. Dokumenty Soboru Watykańskiego II i Stolicy Apostolskiej*, s. 45–53, 59–66.

⁹ M. Marczewski, *Diakonat stały we współczesnym Kościele rzymskokatolickim*, *Collectanea Theologica*, t. 67: 1997, nr 4, s. 62.

dynamicznie rosnać: 1970 r. – 309 diakonów stałych, 1973 r. – 1239, 1975 r. – 2686, 1978 r. – 4149, 1980 r. – 7654, 1983 r. – 10725, 1985 r. – 12541, 1988 r. – 15686, 1990 r. – 17525, 1993 r. – 20456, 1995 r. – 22390, 1998 r. – 25345, 2000 r. – 29204, 2005 r. – 33391, 2009 r. – 37592, 2012 r. – 42104, 2013 r. – ponad 4300. Najwięcej diakonów stałych posługuje obecnie w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej oraz w Europie Zachodniej¹⁰.

Wprowadzenie diakonatu stałego w Polsce

Obecność diakonatu stałego w Kościele w Polsce sięga 2008 r.¹¹ Historia jego wprowadzania, a przede wszystkim refleksja nad możliwością zaistnienia tego powołania w naszym kraju, jest jednak bardziej odległa. Zauważmy, że w tej historii spotykamy odniesienia do diecezji toruńskiej, a szczególnie do osoby bp. Andrzeja Suskiego.

Przyjmuje się, że w Polsce temat wprowadzenia diakonatu stałego po raz pierwszy został podjęty przez ks. prof. Mariana Rechowicza już w 1962 r. W tymże roku opublikował on artykuł w pracy zbiorowej, który poświęcił refleksji na temat możliwości wprowadzenia go w Polsce. Co ciekawe, duchowny ten nie widział potrzeby wprowadzania diakonatu stałego dla mężczyzn, pozytywnie natomiast zapatrywał się w kwestii przywrócenia posługi diakonisy. Widział w tej postudze członkinie zakonów i zgromadzeń zakonnych oraz instytutów świeckich¹².

Do osób niezmiernie zasłużonych na rzecz promocji i wprowadzenia diakonatu stałego w naszym kraju należy zaliczyć prof. Marka Marczewskiego z Lublina. Jest on autorem licznych prac poświęconych zagadnieniu diakonatu stałego w Kościele, a także starań o jego zaistnienie w Kościele w Polsce. W 1979 r. obronił on pracę doktorską pt. *Problem diakonatu stałego w teologii i praktyce pastoralnej*. Dzięki jego inicjatywie od 1982 r., najpierw w Suwałkach, a następnie w Lublinie odbywały się spotkania zainteresowanych diakonatem stałym w tzw. kręgach diakonackich¹³.

W październiku 1988 r. Komisja Episkopatu Polski ds. Duchowieństwa powołała grupę ekspertów (ks. bp Stefan Cichy, ks. prof. Romuald Rak, dr Marek Marczewski), która pod przewodnictwem bp. Teofila Wilskiego zajęła się przygotowaniem materiałów

¹⁰ M. Marczewski, *Diakonat*, I. W *Kościele katolickim*, kol. 1246; *Statystyka diakonatu stałego*, oprac. A. Michniewicz, *Diakon*, t. 1: 2004, s. 137–141; K. Matwiejuk, *Posługa diakona*, *Anamnesis*, t. 63: 2010, nr 4, s. 74–75; E. Sakowicz, *Stały diakonat „w liczbach”*, *Diakon*, t. 11: 2014, s. 75–77; *Diakon*, t. 12–13: 2015–2016, s. 99–100.

¹¹ Zob.: M. Marczewski, *Diakonat stały w Polsce – szanse i zagrożenia*, *Teologia Praktyczna*, t. 3: 2002, s. 275–285; tenże, *Diakon*, [w:] *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski, Lublin 2006, s. 170; W. Śmigiel, *Diakonat stały w Polsce – podstawy teologiczne i perspektywy rozwoju*, *Studia Pelplińskie*, t. 41: 2009, s. 81–98; tenże, *Diakonat stały w Polsce – eksperyment czy przywrócenie właściwego i trwałego stopnia hierarchicznego w Kościele?*, *Roczniki Pastoralno-Katechetyczne*, t. 3(58): 2011, s. 354–357; K. Matwiejuk, *Posługa diakona*, s. 75; W. Śmigiel, J. I. Kunikowski, *Diakonat stały w Polsce. Podstawy, formacja i zadania*, *Pelplin* 2012, s. 44–46; M. Barczewski, *Diakonat stały w Kościele polskim*, *Studia Bydgoskie*, t. 2: 2008, s. 121–134.

¹² M. Marczewski, *Diakonat stały we współczesnym Kościele*, s. 73.

¹³ Zestawienie prac tego autora zob.: M. Marczewski, *Bio-bibliografia*, Lublin 2013, ss. 175.

dotyczących kwestii wprowadzenia diakonatu stałego. 20 czerwca 2001 r. podczas 313. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Łowiczu księża biskupi przyjęli uchwałę, aby zwrócić się do Stolicy Apostolskiej z prośbą o pozwolenie na wprowadzenie w Polsce diakonatu stałego¹⁴.

Następnie zobowiązano Komisję Episkopatu ds. Duchowieństwa do przygotowania zasad i norm dotyczących posługi diakona stałego w Kościele w Polsce. W związku z tym 18 października 2001 r. bp T. Wilski powołał cztery osoby: ks. dr. Leszka Adamowicza, ks. dr. Andrzeja Czaję, dr. hab. Marka Marczewskiego oraz mgr. Andrzeja Michniewicza do grupy roboczej, której zadaniem było wypracowanie stosownego dokumentu. Już w lipcu 2002 r. powstał projekt dokumentu, przekazany do Komisji Episkopatu Polski ds. Duchowieństwa, której przewodniczył bp Andrzej Suski. Na kolejnych etapach zatwierdzenia dokumentu to właśnie biskup toruński był jego głównym promotorem. *Wytyczne dotyczące formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce*, bo tak brzmi dokładny tytuł przygotowanego tekstu, zostały przyjęte na 324. sesji plenarnej Konferencji Episkopatu Polski, która miała miejsce w Warszawie 21–22 października 2003 r. Następnie wypracowane *Wytyczne* zostały przesłane do Watykanu do Kongregacji Wychowania Katolickiego. 22 stycznia 2004 r. Kongregacja zatwierdziła przesłany dokument¹⁵.

6 stycznia 2005 r. bp Andrzej Suski, po zasięgnięciu opinii Rady Kapłańskiej oraz Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej, jako pierwszy biskup ordynariusz w Polsce, wydał dekret wprowadzający diakonat stały w diecezji toruńskiej. Tym samym dekretem powołał do istnienia Ośrodek Formacji Diakonów Stałych z siedzibą w Przysieku koło Torunia. Działalność formacyjna ośrodka miała się rozpocząć 1 października 2005 r.¹⁶ Zauważmy, że był to pierwszy ośrodek w Polsce powołany z myślą o przyszłych diakonach stałych. Dodajmy, że ośrodek ten mieścił się w Ośrodku Szkoleniowym Caritas Diecezji Toruńskiej im. św. Jana Pawła II. Pierwszym odpowiedzialnym Ośrodka Formacji Diakonów Stałych został ks. Krzysztof Dębiec. Po roku funkcję tę objął ks. Dariusz Iwański, który nie tylko opracował formację dla kandydatów do diakonatu stałego, ale nadał ośrodkowi w Przysieku kształt organizacyjny. Formacja w ośrodku, zgodnie z *Wytycznymi* Konferencji Episkopatu Polski, trwała trzy lata. Ośrodek funkcjonował do 2008 r., do momentu zakończenia formacji przez pierwszych kandydatów, a w związku z tym i pierwszych święceń diakonatu stałego w diecezji toruńskiej. Następnie zawieszono jego działalność.

W kolejnych latach ośrodki formacyjne dla diakonów stałych powołano także do istnienia w: Drohiczynie, Opolu, Szczecinie, Elku oraz Katowicach. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach, a może nawet i miesiącach, w następnych archidiecezjach oraz diecezjach pojawią się nowe ośrodki formujące przyszłych diakonów stałych.

¹⁴ W. Śmigiel, J. I. Kunikowski, *Diakonat stały w Polsce*, s. 46–47.

¹⁵ Konferencja Episkopatu Polski: *Wytyczne dotyczące formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce*, Częstochowa 2004; M. Barczewski, *Diakonat stały*, s. 129–130; M. Marczewski, *Diakonat stały w Polsce*, s. 275–277.

¹⁶ *Dekret wprowadzający diakonat stały w diecezji toruńskiej*, Toruńskie Wiadomości Kościelne, R. 14: 2005, nr 1–2(52–53), s. 80; K. Dębiec, „Promemoria” w sprawie kandydatów do diakonatu stałego, Toruńskie Wiadomości Kościelne, R. 14: 2005, nr 1–2, s. 89–92.

Ośrodek w Przysieku był otwarty nie tylko dla kandydatów z diecezji toruńskiej, ale również, za zgodą własnych biskupów, dla osób z innych diecezji. Rozpoczęło w nim formację dziesięciu kandydatów. Po pierwszym roku formacji zostało ich trzech: dwóch z diecezji toruńskiej: Tomasz Chmielewski, Mariusz Malinowski, jeden z diecezji pelplińskiej: Zbigniew Machnikowski oraz przyjęto kandydata z diecezji ełckiej Stanisława Dziemiana z Suwałk. Bogdan Sadowski, który rozpoczął formację wstępną w Przysieku, w kolejnym roku kontynuował ją w Warszawie. Stanisław Dziemian uczestniczył w formacji w ośrodku w Przysieku przez dwa lata, a następnie przygotowanie do przyjęcia święceń diakonatu stałego kontynuował w Ełku¹⁷.

Pierwsze święcenia diakonatu stałego w Polsce miały miejsce w Toruniu. 6 czerwca 2008 r. bp Andrzej Suski udzielił święceń diakonatu Tomaszowi Chmielewskiemu. Święcenia miały miejsce w Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy, dodajmy w sanktuarium patronki diecezji toruńskiej, którym opiekują się redemptoryści. Święcenia te były wydarzeniem historycznym, dały bowiem początek posługi diakonów stałych w Kościele w Polsce. Kolejne święcenia diakonatu otrzymali: Zbigniew Machnikowski – 8 czerwca 2008 r., w katedrze w Pelplinie, święceń udzielił mu bp Jan Szłaga; Bogdan Sadowski – 9 sierpnia 2009 r., w kościele św. Marii Magdaleny w Magdalence, święceń udzielił mu ks. abp Kazimierz Nycz; Stanisław Dziemian – 20 grudnia 2009 r. w konkatedrze św. Aleksandra w Suwałkach, święceń udzielił mu bp Jerzy Mazur, Mariusz Malinowski – 19 grudnia 2010 r., w kościele św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie, święceń udzielił mu bp Andrzej Suski; Waldemar Rozykowski – 5 listopada 2011 r., w kościele św. Antoniego w Toruniu, święceń udzielił mu bp Andrzej Suski¹⁸.

Ważną rolę w promocji diakonatu stałego w Polsce zajmuje rocznik „Diakon” obecny na rynku wydawniczym od 2004 r. Jego powstanie to w znacznej mierze dzieło prof. Marka Marczewskiego z Lublina. On także był redaktorem naczelnym pierwszych sześciu numerów czasopisma, które wychodziło w Lublinie w Wydawnictwie Polihymnia. Numery od 7 (od 2010 r.) wychodzą jako rocznik Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Jego redaktorem naczelnym był początkowo ks. prof. Helmut Sobeczko, a od 2015 r. jest nim ks. prof. Erwin Mateja.

Zauważmy, że słowo wstępne do pierwszego numeru „Diakona” napisał bp Andrzej Suski, ówczesnie przewodniczący Komisji Duchowieństwa Episkopatu Polski. Napisał on w nim między innymi: *Diakon stały stanowi istotne wzbogacenie misji Kościoła. W czasach nowej ewangelizacji Kościół potrzebuje urzędu, aby jak najlepiej wypełnić swoje posłannictwo na miarę wyzwań współczesności. Również przed Kościołem w Polsce otwierają się nowe pola posługi właściwej diakonom. Wystarczy wspomnieć rosnące zapotrzebowanie społeczne na kościelną działalność charytatywną. W decyzji powziętej przez Konferencję Episkopatu Polski o wprowadzeniu stałego diakonatu jakby na nowo odzywa się*

¹⁷ W. Śmigiel, J. I. Kunikowski, *Diakoniat stały w Polsce*, s. 48.

¹⁸ A. Michniewicz, *Pierwsi stali diakoni w Kościele rzymskokatolickim w Polsce*, *Diakon*, t. 5–6: 2008–2009, s. 91–92; K. Matwiejuk, *Diakoniat jako urząd w Kościele*, *Diakon*, t. 9–10: 2012–2013, s. 53–54; R. Bochen, *Nowi diakoni w diecezji toruńskiej*, *Toruńskie Wiadomości Kościelne*, R. 20: 2022, nr 3–4(78–79), s. 188–190; Ślady na Wrzoszach, nr 12, : 2011, s. 10–11; W. Rozykowski, *Diakoniat stały*, *Sługa*, R. 17: 2012, nr 4 (64), s. 11–12.

głos Apostołów: „Upatrzcież, bracia, siedmiu mężów spośród siebie, cieszących się dobrą sławą, pełnych Ducha i mądrości. Im zlecimy to zadanie” (Dz 6,3)¹⁹.

W promocji diakonatu stałego w Polsce bardzo pomocne są także strony internetowe. Myślmy tu przede wszystkim o serwisie informacyjnym diakonat.pl, który działa od 3 stycznia 2001 r. i jest pierwszą polską stroną internetową w całości poświęconą tematyce diakonatu, przede wszystkim diakonatu stałego. Twórcą i redaktorem portalu jest Dariusz Chmielewski.

Odwołajmy się w tym miejscu jeszcze do słów biskupa Wiesława Śmigła, które, moim zadaniem, trafnie diagnozują powrót diakonatu stałego do Kościoła, szczególnie do Kościoła w Polsce: *Przywrócenie diakonatu stałego nie jest zatem wynikiem mody, kaprysu współczesnych teologów, hierarchów czy nawet braku kapłanów, ale jest przywróceniem trwałego stopnia hierarchicznego. Fakt, że diakonat przejściowy przetrwał w Kościele jako nieodzowny warunek przyjęcia święceń kapłańskich, jest świadectwem, że zawsze był on teologicznie doceniany i traktowany jako trwały stopień. Zredukowanie diakonatu tylko do stanu przejściowego było zubożeniem wspólnoty eklezjalnej, a co więcej – doprowadziło do pewnej niejasności. Współcześnie wielu wiernych uważa, że diakonat jest konieczny do przyjęcia święceń kapłańskich, jest pewnym etapem formacji i wtajemniczenia, ale nie celem. Takie myślenie jest pozbawione racji teologicznych. Zanik diakonatu stałego był spowodowany przesłankami wyłącznie czysto ludzkimi, socjologicznymi i ekonomicznymi. Przywrócenie więc diakonatu stałego jest powrotem do poprawności i przejrzystości w działaniu Kościoła-Wspólnoty²⁰.*

Diakoni stali w diecezji toruńskiej

W diecezji posługuje obecnie trzech diakonów stałych:

1. Diakon Tomasz Chmielewski: święcenia otrzymał 6 czerwca 2008 r.; pracuje jako katecheta, zaangażowany w Szkołę Nowej Ewangelizacji Diecezji Toruńskiej św. Jana Umiłowanego Ucznia, w latach 2008–2010 posługiwał w parafii św. Antoniego w Toruniu, od 2010 r. posługuje w parafii św. Józefa w Toruniu; współprowadzi duszpasterstwo niesakramentalnych związków małżeńskich oraz koordynuje konsultacje charytatywne (prawnicze, psychologiczne, poradnictwa zawodowego); żonaty, ma córkę i syna.

2. Diakon Mariusz Malinowski: święcenia otrzymał 19 grudnia 2010 r.; posługiwał kolejno w następujących parafiach: św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie od 19 grudnia 2010 r. do 1 września 2011 r., św. Bartłomieja w Unieście od 1 września 2011 r. do 1 sierpnia 2016 r., a od września 2016 r. w parafii św. Marii Magdaleny w Biskupicach; w 2011–2012 r. pracował w Ośrodku Wsparcia Caritas Diecezji Toruńskiej w Chełmży im. bł. ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego; żonaty, ma dwóch synów.

¹⁹ *Słowo Przewodniczącego Komisji Duchowieństwa, Diakon, t. 1: 2004, s. 9–10.*

²⁰ W. Śmigiel, *Diakonat stały w Polsce – eksperyment*, s. 351–352.

3. Diakon Waldemar Rozykowski: święcenia otrzymał 5 listopada 2011 r.; pracownik naukowy (historyk) w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, wicedyrektor Wydziału ds. Formacji i Apostolstwa Świeckich Kurii Diecezjalnej Toruńskiej, przewodniczący Diecezjalnej Rady Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Toruńskiej, przewodniczący komisji historycznych w procesach beatyfikacyjnych Sługi Bożego bp. Adolfa Piotra Szelażka oraz Sługi Bożej Magdaleny Mortęskiej; posługuje w parafii św. Antoniego w Toruniu; żonaty, ma syna oraz dwie córki.

Opiekunem diakonów stałych w diecezji toruńskiej jest ks. dr Rajmund Ponczek.

Kilka myśli nad obecnością diakonów stałych w Kościele w Polsce

Pojawienie się diakonów stałych w diecezji toruńskiej oraz w innych diecezjach urealniało dyskusję o obecności i potrzebie tego powołania w Kościele w Polsce²¹. Poniżej przedstawiamy kilka myśli, które zrodziły się przede wszystkim z mojego doświadczenia posługi diakonańskiej, która trwa już przeszło pięć lat. Są one także pokłosiem różnych spotkań z diakonami stałymi oraz osobami zainteresowanymi tym powołaniem. Wreszcie, poniższe myśli to także owoc lektury różnych tekstów poświęconych diakonatowi stałemu²².

1. Diakonat stały nie z powodu braku powołań kapłańskich

Zauważmy, że w Polsce diakonat stały wprowadzono nie z powodu braku powołań kapłańskich. Przypomnijmy, że biskupi podjęli decyzję o wprowadzeniu diakonatu stałego w Polsce w 2001 r. Był to czas, kiedy liczba powołań do kapłaństwa i życia zakonnego była prawdopodobnie największa w historii Kościoła w Polsce. Oczywiście, sytuacja dynamicznie się zmienia. Po kilkunastu latach od podjęcia tych kluczowych decyzji oraz po niespełna dziesięciu latach obecności diakonów stałych w kilku diecezjach skala powołań kapłańskich i zakonnych mierzonych liczbą osób pukających do bram seminariów i klasztorów diametralnie spadła. Trudno tu jednak mówić o jakiejś dramatycznej sytuacji. Podsumowując, wprowadzenie diakonatu stałego w Polsce na pewno nie wynikało i nie wynika nadal z trudnej sytuacji powołaniowej.

Wydaje się, że decyzja o wprowadzeniu stałego diakonatu to przede wszystkim urzeczywistnienie słów, które czytamy w Konstytucji dogmatycznej o Kościele „Lumen gentium”, aby uaktualnić poprzez obecność diakonatu w Kościele właściwego i trwałego stopnia hierarchicznego (KK 29). Kościół w Polsce, a dokładnie konkretni biskupi

²¹ Zob.: W. Rozykowski, *O doświadczeniach i wyzwaniach w posłudze diakona stałego w Polsce*, Diakon, t. 12–13: 2015–2016, s. 51–54.

²² Chciałbym szczególnie przywołać trzy teksty opublikowane na łamach czasopisma „Diakon”, które mogą być dla zainteresowanych diakonatem stałym źródłem inspiracji i refleksji: ks. L. Adamowicz, *Jaki diakon stały w Polsce? Refleksje kanonisty*, Diakon, t. 2: 2005, s. 63–66; J. Paczkowski, *Jakiego diakona potrzebujemy?*, tamże, s. 67–71; A. Michniewicz, *Jakich diakonów potrzebujemy?*, tamże, s. 73–74.

i kapłani, dostrzegli, po wielu latach przygotowań i dyskusji, nie tylko możliwość, ale i potrzebę obecności diakonów stałych.

2. Odrębność powołania diakona stałego

W Kościele w Polsce jesteśmy na etapie intensywnego odkrywania istoty i swoistej odrębności powołania do diakonatu stałego. Nasze doświadczenie jest w tym względzie bardzo skromne i dotyczy zarówno refleksji teologicznej, jak i praktycznej strony obecności i posługi diakona stałego. Jednocześnie w zagadnieniu tym dotykamy kwestii fundamentalnej, mianowicie chodzi o to, aby powołanie do diakonatu stałego odczytywać jako powołanie pełne i finalne. Jest to niezmiernie ważna perspektywa w patrzeniu na obecność diakona stałego w strukturach diecezjalnych, szczególnie na poziomie parafii.

3. Troska o powołanie

Powołanie diakona stałego to droga wiary konkretnej osoby, to bardzo realna historia zbawienia, która realizuje się w życiu. Dla części diakonów ich powołanie związane było z doświadczeniem ważnego, a czasami nawet przełomowego momentu w życiu. Jednocześnie z doświadczenia wiemy, że w każde powołanie, także to do diakonatu stałego, wpisany jest trud. W przypadku tego powołania warto nadmienić, że niejednokrotnie towarzyszy mu doświadczenie niezrozumienia ze strony otoczenia.

4. Jedność z biskupem

Dla diakona stałego kluczowa jest relacja z biskupem diecezji, w której mieszka i posługuje. Oczywiście, nie ma jednej miary tych relacji i nie chodzi tu tylko o posłuszeństwo biskupowi. Myślimy tu, przede wszystkim, o perspektywie obecności diakona w diecezji, parafii oraz w różnych dziełach diecezjalnych. To w nich uobecnia się jedność z biskupem. W *Tradycji apostoelskiej* Hipolita (połowa III w.) możemy wyczytać, że podstawowym obowiązkiem diakona była służba biskupowi, która wyrażała się w realizowaniu jego decyzji i poleceń. Jak już wspomniano wcześniej w *Didascalia Apostolorum* czytamy, że diakon powinien być w ścisłej jedności z biskupem, ma być jego: *uchem, ustami, sercem i duszą*.

5. Cierpliwie do przodu

Patrząc na minione kilka lat obecności diakonów stałych w Kościele w Polsce, a także na genezę zaistnienia tego powołania w naszym kraju, widać wyraźnie, że czynimy małe, ale konsekwentne i systematyczne kroki do przodu. Można je określić mianem kroków wiary, gdyż często idziemy w nieznaną i obawiamy się reakcji otoczenia. Czasami chcielibyśmy bardziej dynamicznych zmian, ale być może w tym czasie są one nie tylko niemożliwe, ale i niewskazane. Wprowadzanie diakonatu stałego niesie za sobą zmianę mentalności, przyzwyczajęń, tradycji, itd.

6. Diakon stały to przykład zwyczajności i stałości posług w Kościele

W Kościele przyzwyczailiśmy się do wielu działań i planów, które określamy mianem spontanicznych i nadzwyczajnych. Ks. bp Andrzej Suski często powtarza, że w Kościele przyszedł czas, aby wprowadzać i odwoływać się do posług zwyczajnych. Trudno nie zgodzić się z tym stwierdzeniem. Wydaje się, że jednym z aspektów urzeczywistnienia takiej wizji Kościoła jest obecność w nim stałych posług, a w tym posługi diakonów stałych.

7. Brak gotowych scenariuszy

Obecność i posługę diakona stałego w Kościele w Polsce trudno opisać poprzez gotowe scenariusze. Dysponujemy oczywiście dokumentami, które w sposób bardzo ogólny definiują różne ważne aspekty, tj.: rozeznanie powołania, formację oraz ogólnie posługę diakona stałego. Brakuje jednak wielu szczegółowych rozwiązań. Dla przykładu, często myśląc o posłudze diakona przywołuje się jego obecność pośród ubogich. Jak jednak rozumieć dzisiaj człowieka ubogiego? Diakon może przecież posługiwać pośród osób, które doświadczają zarówno wymiaru ubóstwa materialnego, ale także i duchowego czy emocjonalnego. W posłudze diakona stałego kluczowa jest także obecność i rola jego żony, dalej relacja z duchownymi, szczególnie proboszczami, konkretna posługa w parafii czy, w niektórych przypadkach, także kwestia uposażenia materialnego. Te i inne zagadnienia oczekują na swoje urealnienie.

Rekolekcje dla diakonów stałych

Od 2014 r. odbywają się ogólnopolskie rekolekcje dla diakonów stałych, ich rodzin oraz osób zainteresowanych diakonatem stałym. Spełniają one niezwykle ważną rolę. Przede wszystkim są czasem modlitwy i refleksji nad powołaniem do diakonatu stałego. Poza tym niezwykle integrują środowisko diakonów stałych w Polsce. W końcu są także czasem odczytywania powołania diakona stałego w Kościele w Polsce.

Pierwsze takie rekolekcje miały miejsce 3–6 lipca 2014 r. w Głuchołazach w Ośrodku Formacyjno-Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym Skowronek prowadzonym przez Caritas Diecezji Opolskiej²³. Zorganizował je ks. prof. Helmut Sobeczko, odpowiedzialny w diecezji opolskiej za rzeczywistość diakonatu stałego. W rekolekcjach wzięło udział 4 diakonów z rodzinami: dwóch z diecezji opolskiej: dk. Czesław Cebulla, dk. Ryszard Kłóś oraz dwóch z diecezji toruńskiej: dk. Tomasz Chmielewski, dk. Waldemar Rozynkowski. Ponadto w rekolekcjach wzięło udział 4 kandydatów przygotowujących się do przyjęcia święceń diakonatu stałego, pochodzących z: archidiecezji katowickiej (Bogdan Boruta), diecezji opolskiej (Rudolf Wilczek, Piotr Jozsko) oraz diecezji gliwickiej (Marek Czogalik). W sumie w rekolekcjach wzięło udział przeszło 20 osób. Tematyka formacyjna rekolekcji

²³ M. Marczewski, *Rekolekcje formacyjno-wakacyjne dla stałych diakonów i ich rodzin*, Diakon, t. 11: 2014, s. 89–93; W. Rozynkowski, *Rekolekcje dla stałych diakonów w Polsce*, Diakon, t. 12–13: 2015–2016, s. 98–99.

oparta została przede wszystkim na adhortacji apostolskiej papieża Franciszka *Evangelii gaudium*. Nauki konferencyjne głosili: bp Rudolf Pierskała, ks. prof. Helmut Sobeczko, ks. prof. Konrad Glombik, ks. Arnold Drechsler oraz prof. Marek Marczewski. Dni wypełnione były: Eucharystią, liturgią godzin, konferencjami, dyskusją oraz świadectwami posługi diakonów stałych.

Kolejne rekolekcje dla diakonów stałych z Polski odbyły się 2–5 lipca 2015 r. w Przysieku pod Toruniem w ośrodku Caritas Diecezji Toruńskiej. Wzięły w nich udział 32 osoby, w tym 11 diakonów stałych, posługujących w następujących archidiecezjach i diecezjach: w archidiecezji warszawskiej: dk. Piotr Maciejewski, dk. Bogdan Sadowski; w archidiecezji katowickiej: dk. Albert Kokosz; w diecezji ełckiej: dk. Stanisław Dziemian; w diecezji opolskiej: dk. Czesław Cebulla, dk. Ryszard Kłóś, dk. Rudolf Syga, dk. Rudolf Wilczek; w diecezji toruńskiej: dk. Tomasz Chmielewski, dk. Mariusz Malinowski, dk. Waldemar Rozynekowski (główny organizator rekolekcji).

Uczestnicy rekolekcji w Przysieku podejmowali refleksję nad powołaniem oraz posługą diakona stałego w Kościele. Wspólne spotkanie rozpoczęła Eucharystia, której przewodniczył ordynariusz diecezji toruńskiej bp Andrzej Suski. Nauki rekolekcyjne głosili kolejno: ks. Adam Ceynowa (ojciec duchowny kapłanów diecezji toruńskiej) – *Dlaczego diakon?*; ks. prof. Dariusz Kotecki (dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) – *Powołanie diakona w świetle Słowa Bożego*; ks. dr hab. Daniel Brzeziński (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) – *Stałe posługi w Kościele*; bp Józef Szamocki (biskup pomocniczy diecezji toruńskiej) – *Tożsamość misyjna diakona stałego*; ks. Daniel Adamowicz (dyrektor Caritas Diecezji Toruńskiej) – *Posługa miłości – w posłudze ewangelizacji*; ks. prof. Helmut Sobeczko (Opole) oraz dk. prof. Waldemar Rozynekowski (Toruń) podjęli wspólnie temat – *Perspektywy posługi diakona stałego w Polsce*.

W programie rekolekcji znalazły się także wyjazdy do ważnych miejsc diecezji toruńskiej. W piątek 3 lipca pielgrzymowaliśmy do Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Toruniu, gdzie kustosz o. Wojciech Zagrodzki dokonał zawierzenia diakonów stałych oraz ich posługi w Kościele w Polsce patronce diecezji toruńskiej Matce Bożej Nieustającej Pomocy. O godz. 15.00 uczestniczyliśmy w Radiu Maryja w koronce do Miłosierdzia Bożego, której, jak zawsze w piątki o tej porze, przewodniczył ks. Wojciech Miszewski, proboszcz parafii św. Antoniego na toruńskich Wrzosach.

26–28 sierpnia 2016 r. w Domu Rekolekcyjno-Formacyjnym Archidiecezji Warszawskiej na Bielanach w Warszawie odbyły się kolejne rekolekcje.

Wzięło w nich udział ponad 30 osób, w tym 9 diakonów stałych: dk. Bogdan Sadowski – główny organizator rekolekcji (archidiecezja warszawska), dk. Tadeusz Cieślik (archidiecezja katowicka), dk. Marek Czogalik (diecezja gliwicka), dk. Czesław Cebulla, dk. Ryszard Kłóś, dk. Rudolf Syga, dk. Rudolf Wilczek (wszyscy z diecezji opolskiej), dk. Tomasz Chmielewski, dk. Waldemar Rozynekowski (diecezja toruńska). Czterem diakonom stałym towarzyszyły ich małżonki. Pozostali uczestnicy to zainteresowani powołaniem oraz obecnością diakonatu stałego w Kościele w Polsce, którzy przyjechali z kilku archidiecezji i diecezji: bydgoskiej, gdańskiej, gnieźnieńskiej, opolskiej, pelplińskiej,

siedleckiej, warszawskiej, warszawsko-praskiej oraz zielonogórsko-gorzowskiej. Podczas jutrzni rozważaliśmy fragmenty homilii wygłoszonej przez papieża Franciszka do diakonów stałych z okazji Jubileuszu Miłosierdzia w Watykanie 29 maja 2016 r. W sobotę 27 sierpnia przeżywaliśmy Eucharystię w Świątyni Opatrzności Bożej.

Zawierzenie Matce Bożej Jasnogórskiej diakonów stałych w Polsce

3 grudnia 2016 r. diakoni stali z kilku archidiecezji i diecezji w Polsce przeżywali swój I Adwentowy Dzień Skupienia Diakonów Stałych na Jasnej Górze. Uczestniczyło w nim 15 diakonów stałych: z archidiecezji katowickiej: dk. Bogdan Boruta, dk. Tadeusz Cieślik, dk. Albert Karkosz; z archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej: dk. Paweł Ziętek; z archidiecezji warszawskiej: dk. Piotr Maciejewski, dk. Jan Ogrodzki, dk. Bogdan Sadowski; z diecezji gliwickiej: dk. Marek Czogalik; z diecezji opolskiej: dk. Czesław Cebulla, dk. Ryszard Kłoś, dk. Rudolf Syga, dk. Rudolf Wilczek; z diecezji toruńskiej: dk. Tomasz Chmielewski, dk. Mariusz Malinowski, dk. Waldemar Rozynekowski.

Spotkanie na Jasnej Górze było przynajmniej z dwóch powodów wydarzeniem historycznym. Po pierwsze, I Adwentowy Dzień Skupienia zgromadził większość posługujących w tym czasie w Kościele w Polsce diakonów stałych. Drugi powód jest znacznie ważniejszy. Dzień skupienia rozpoczął się od Eucharystii w kaplicy Cudownego Obrazu Jasnogórskiego, której przewodniczył i homilię wygłosił bp Rudolf Piśkała z Opola. Po raz pierwszy we wspólnocie diakonów stałych z całej Polski przeżywaliśmy Mszę Świętą przed obliczem Matki Bożej Królowej Polski. Niezwykle ważne, wręcz historyczne znaczenie, miała również modlitwa zawierzenia dzieła diakonatu stałego w Kościele w Polsce, wszystkich posługujących diakonów stałych oraz ich rodzin Matce Bożej Jasnogórskiej. Modlitwę poprowadził ksiądz biskup²⁴.

Zakończenie

Podsumowując, diecezja toruńska, a w niej osoba pierwszego jej ordynariusza, bp. Andrzeja Suskiego, odegrała fundamentalną rolę we wprowadzeniu diakonatu stałego w Kościele w Polsce. Jestem głęboko przekonany, że w znacznej mierze dzięki otwartości, wiedzy, doświadczeniu oraz swoistej odwadze księdza biskupa możemy się dzisiaj cieszyć obecnością diakonów stałych, i to nie tylko w diecezji toruńskiej.

²⁴ W. Rozynekowski, *Zawierzenie Matce*, Niedziela, Głos z Torunia, 25 XII 2016, nr 52(1149), s. III.